

DET KONGELIGE
FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENT

Kommunal- og regionaldepartementet
Kommunalavdelingen
Postboks 8112 Dep
0030 OSLO

Deres ref
08/557-1 CH

Vår ref
200601212 RLP

Dato
30. april 2008

Forvaltningsreformen – høringsnotat om forslag til nye oppgaver til det regionale folkevalgte nivået. FKDs høringsuttalelse.

Ref.: KRDs brev av 26. februar 2008 med vedlagt høringsnotatet "Forvaltningsreformen – forslag til nye oppgaver til det regionale folkevalgte nivået."

Innledning

Høringsnotatet bygger særlig på St. meld. nr. 12. (2006-2007) *Regionale fortrinn – regional fremtid*. Utgangspunktet for denne meldingen var å legge grunnlaget for en hensiktsmessig forvaltningsstruktur og oppgavefordeling mellom forvaltningsnivåene, herunder en mer samordnet og effektiv offentlig forvaltning ved at ulike sektorer ses i sammenheng innenfor den enkelte region.

Fiskerimyndighetene har i sitt arbeid med forvaltningsreformen, og da særlig mht konkretisering av mulige oppgaveoverføringer, lagt til grunn at det skulle gjennomføres en reform som førte til at dagens fylkeskommuner ble erstattet av et ikke fastsatt antall regioner, men at regionene med all sannsynlighet ville være færre og større enn dagens fylkeskommuner. I ettertid er det imidlertid besluttet å sette til side den foreslåtte regionmodellen (få og store regioner) til fordel for en forsterket fylkesmodell og at antallet fylkeskommuner forblir uendret.

Fiskeridirektoratet er i dag organisert i syv regioner. De enkelte regionkontorers geografiske nedslagsfelt harmonerer relativt godt med de oppgaver det enkelte kontor er satt til å ivareta. På enkelte viktige områder, så som ressurskontroll, ville det imidlertid vært hensiktsmessig med enda færre regioner.

Nødvendigheten av en bærekraftig, økosystembasert og helhetlig forvaltning av de marine ressurser har blitt vesentlig tydeligere og viktigere de senere år. Dette både som følge av internasjonale forpliktelser og avtaler Norge har sluttet seg til, men også ut fra økt oppmerksomhet fra forbrukerne om at maten de kjøper skal være produsert på en bærekraftig og etisk forsvarlig måte.

En rekke av de oppgaver innen marin sektor som er omhandlet i høringsnotatet er av en karakter som innebærer regelhåndtering innenfor et gitt regelverk og hvor likebehandling står som en sentral premiss. Oppgaveoverføring krever at aktuelle fylkeskommuner etablerer tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å håndtere nye funksjoner, samtidig som det fortsatt må være et sentralt apparat for å ivareta tilrettelegging og klagebehandling. Det vil bli en prioritert oppgave å få etablert en formålstjenlig arbeidsfordeling mellom de aktuelle fylkeskommuner og Fiskeridirektoratets regionale enheter, både av hensynet til rasjonell og effektiv forvaltning, og ikke minst av hensyn til brukerne. Fiskeri- og kystdepartementet ser mao at det ved overføring av oppgaver til fylkeskommunene ligger en fare i at det kan oppstå regional forskjellsbehandling, lengre saksbehandlingstid, dårligere effektivitet og kvalitet i saksbehandlingen, og økt arbeidsbyrde for næringsutøvere.

Tidligere estimerer viser at omfanget av de aktuelle overføringer på marin sektor i dag medfører saksbehandling som krever 11 årsverk i Fiskeridirektoratet, hvorav akvakulturforvaltningen utgjør åtte. En oppgaveoverføring vil føre til at Fiskeridirektoratet får tilleggsoppgaver gjennom tilretteleggingen for fylkeskommunene, herunder til opplæring og kontroll som sikrer likebehandling av næringen uavhengig av lokalisering. Samlet vil derfor ressursbehovet i Fiskeridirektoratet ikke kunne reduseres med 11 årsverk. Delegering av oppgaver til et større antall enheter vil høyst sannsynlig medføre at samlet ressursbruk øker, dvs at fylkeskommunene totalt ville måtte bruke mer enn 11 årsverk på disse oppgavene.

Akvakulturforvaltningen

Etter akvakulturloven er myndighetene forpliktet til å arbeide for en mer effektiv akvakulturforvaltning og departementet gir dette oppdraget høy prioritet.

Akvakulturforvaltningen er kompleks og setter store krav til myndighetenes kompetanse. I dag besitter Fiskeridirektoratets regionkontorer en høy kompetanse på området. Det vil kreve betydelige ressurser å tilrettelegge, systematisere og overføre slik kompetanse til fylkeskommunene. Dette vil medføre en vesentlig økt belastning med påfølgende ressursbehov for Fiskeridirektoratet frem til ikrafttreden 1. januar 2010. Også etter 2010 vil det være behov for faglig veiledning og oppfølging av to ulike myndigheter med regional organisering, en virksomhet som vil gå langt utover de ressurser oppfølgingen av Fiskeridirektoratets regioner krever i dag. Tilstrekkelige ressurser må avsettes fra sentrale myndigheter for å påse at det ikke oppstår usaklig forskjellsbehandling og at det ikke tas utenforliggende hensyn i saksbehandlingen. Kontroll- og tilsynsoppgavene skal fortsatt være Fiskeridirektoratets oppgave og ansvar.

I denne forbindelse vil departementet også vise til at minst ett av forvaltningsområdene som har klar tilknytning til akvakulturforvaltningen etter alt å dømme ikke vil bli overført til fylkeskommunene. Dette gjelder miljøsektoren og Fylkesmannens kompetanse etter forurensningsloven.

Utviklingen innen akvakulturnæringen (med bl.a. sykdomssituasjonen og mulighet for påvirkning på det øvrige marine økosystem) understreker behovet for en fortløpende vurdering og videreutvikling av nasjonale forvaltningsregimer og strategier.

Departementet vil, bl.a. med referanse til Soria Moria-erklæringen, gå inn for å overføre beslutningsmyndighet til fylkeskommunene ved at de gis i oppgave å fordele tillatelser i forbindelse med tildelingsrunder for matfisk av laks, ørret og regnbueørret. Ulike hensyn, bl.a. av miljømessig karakter, tilsier imidlertid at slik myndighetsutøvelse må finne sted innenfor nasjonale rammer. Fiskeri- og kystdepartementet ser det som rasjonelt at den regionale saksbehandlingen foretas av Fiskeridirektorates regionalkontorer og da basert på fylkeskommunens politiske føringer. Fiskeridirektoratet sentralt er ankeinstans.

En slik tilnærming vil gi fylkeskommunene mulighet til å styrke den helhetlige næringsutviklingen i fylket, og akvakultur kan bli et mer aktivt element i fylkeskommunale nærings- og utviklingsstrategier. I en næringspolitisk kontekst er politisk innflytelse på tildeling av tillatelser bedre egnet enn faglig saksbehandling av enkeltsaker. Samtidig vil hensynet til en effektiv forvaltning ivaretas.

Departementet kan i den forbindelse vise til at ordningen med fylkeskommunal konsultasjon tidligere har blitt gjennomført, og det med positive resultater. Finnmark fylkeskommune ble i tildelingsrunden i 2006 konsultert ved tildelinger av ti akvakulturtillatelser i Finnmark fylke (jf St. prp. nr. 48 (2005-2006)). Denne konsultasjonsordningen var mindre omfattende enn fordelingen av tillatelser som det her legges opp til. Konsultasjonen i 2006 er imidlertid et eksempel på hvor fruktbart et fylkeskommunalt engasjement kan være i slike saker.

Forvaltningen av viltlevende marine ressurser (havressursforvaltningen)

Det alt vesentlige av Norges fiskeressurser blir forvaltet i et samarbeid med andre land. De fleste artene har utbredelse langs store deler av kysten og blir beskattet av fiskere fra hele landet. Av de anslagsvis 11 årsverk de aktuelle oppgaver i dag legger beslag på i Fiskeridirektoratet er kun tre relatert til forvaltningsoppgaver når det gjelder viltlevende marine ressurser.

Som det fremgår av høringsnotatets kap. 6.2 vil det derfor for de fleste saksområder innen havressursforvaltningen være lite hensiktsmessig med en overføring av oppgaver på dette området til et stort antall regionale enheter. Høringsnotatet lister opp en del

overføringsoppgaver. Valget av modell for fremtidig regional forvaltningsstruktur skaper imidlertid et klart behov for å vurdere dette på nytt.

Kap. 6.2.1 om distriktskvoter. Ordningen har vært evaluert og er for 2008 blitt kombinert med andre ordninger. Det legges ikke opp til endringer i forvaltningen av den nye ordningen.

Kap. 6.2.2 omhandler skolekvoter. Skolekvoter tildeles godkjente undervisningsinstitusjoner, som enten fisker disse med eget fartøy eller med leiefartøy. Intensjonen er at skolen skal kunne ha et kvantum fisk til disposisjon for å få gjennomført en tilfredsstillende undervisning. Kvoten belastes den norske totalkvoten, og for fiskeriforvaltningen er det vesentlig at dette fisket ses i sammenheng med øvrig fiskeri, og at uttaket blir registrert og avregnet mot de respektive kvoter. Det vil derfor være mest rasjonelt at disse oppgavene forblir en del av fiskeriforvaltningens virksomhet.

Selens plass i økosystemet, og i det internasjonale fokus beskatning av sjøpattedyr har, tilsier at myndighetene må ha stor oppmerksomhet rettet mot hvor mye og hvordan denne ressursen beskattes. I kap. 6.2.3 foreslås det at ansvaret for fordeling av kvoter på aktør/ jaktlag og ansvaret for å utstede tillatelser/lisenser overføres til fylkeskommunene. Det er i dag begrenset kunnskap om utbredelsen av lokale selbestander langs kysten. For steinkobbe blir totalkvoten delt inn etter fylker/ Fiskeridirektoratets regioner, mens havertkvoten blir delt i tre områder langs kysten. En overføring til fylkeskommunene vil dermed kunne være problematisk ut fra hensynet til en effektiv beskatning av denne ressursen.

Arbeidsdelingen mellom fiskeriforvaltningen og fylkeskommunene når det gjelder kongekrabbe (jf kap. 6.2.4), er omtalt i St. meld. nr. 40 (2006-2007) og i Stortingets behandling av denne. En konkretisering vil ligge i oppfølgingen av St. meld. nr. 40.

Når det gjelder lokale fiskerireguleringer blir det i kap. 6.2.5 foreslått at fylkeskommunene skal kunne utarbeide forslag til lokale reguleringer, som så vedtas av fiskerimyndighetene. Lokale reguleringer forutsettes gjennomført innenfor de nasjonale reguleringer, og vil således kun kunne stramme inn nasjonale reguleringer gjennom f.eks å regulere bruken av ulike redskaper. Lokale reguleringer har vært lite benyttet de senere år, men vil kunne være et aktuelt virkemiddel for å få en forvaltning basert på spesielle lokale forhold. Det er imidlertid viktig å være oppmerksom på muligheten for at en fra lokalt hold fastsetter reguleringer som f.eks utelukker en fartøygruppe/redskapsgruppe fra et område fordi denne gruppen ikke er hjemmehørende i det aktuelle område. I så fall vil slike reguleringer motvirke intensjon om verdiskaping basert på en bærekraftig høsting av de marine ressurser.

Kap. 6.2.6 omhandler tang og tare. Det foreslås at fylkeskommunen skal overta ansvaret for å utarbeide forslag til forvaltningsplaner som så vedtas av Fiskeridirektoratet.

Ettersom dette er en lokal ressurs vil dette kunne være en god løsning. Utarbeidelsen av planene forutsettes å skje i nært samarbeid med relevante aktører og myndigheter.

Avsluttende merknader og oppsummerende oversikt

Valget av fremtidig regional inndeling ved videreføring av fylkeskommunen som regionalt forvaltningsorgan innebærer, etter Fiskeri- og kystdepartementet oppfatning, at overføring av oppgaver slik dette er nedfelt i St.meld. nr. 12 (2006-2007) og i KRDs høringsnotat av 26. februar 2008, må bli tatt opp til ny vurdering.

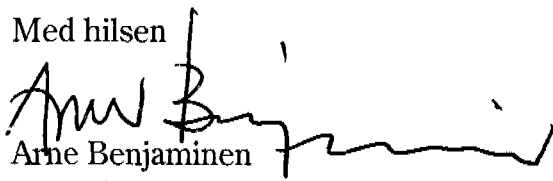
Behovet for en ny vurdering blir forsterket av ytterligere fokus på hvor viktig det er med en helhetlig, bærekraftig forvaltning av de marine ressurser.

St. meld. nr. 12 (2006-2007)	Vurdering per 30.04.2008
Akvakultur (matfisk av laks, ørret og regnbueørret)	Overføres ¹
Distriktskvoteordningen	Som i dag
Skolekvoter	Overføres ikke
Kystsel	Overføres ikke
Kongekrabbe	Overføres ¹
Lokale fiskerireguleringer	Overføres ²
Tang og tare	Overføres ²

1) Den konkrete modellen for overføring til fylkeskommunen og for arbeidsfordelingen med Fiskeridirektoratets regionkontor vil bli fastsatt etter en nærmere vurdering.

2) Forutsetter at beslutninger fattes innenfor sentralt fastsatte rammer.

Med hilsen

Arne Benjaminen
ekspedisjonssjef

Richard L. Pedersen
seniorrådgiver